

**UCHWAŁA NR LVI/507/2023
RADY MIEJSKIEJ W TUCHOWIE**

z dnia 26 kwietnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Gminnej Strategii
Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata
2022-2030” za rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r., poz. 40, poz. 572) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140, 2754, z 2023 r. poz. 185, 535), Rada Miejska w Tuchowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Sprawozdanie z realizacji „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2022-2030” za rok 2022, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Tuchowie

**mgr
Stanisław Obrzut**

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEJ STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY TUCHÓW NA LATA
2022-2030
ZA ROK 2022**

Spis treści

1. Założenia badań monitorujących.....	3
2. Struktura demograficzna Gminy Tuchów	3
3. System edukacji w Gminie Tuchów.....	7
4. Kultura.....	8
5. Bezpieczeństwo publiczne	9
6. Rynek pracy i bezrobocie w Gminie Tuchów	10
7. Sytuacja osób niepełnosprawnych w Gminie Tuchów.....	12
8. Przemoc w rodzinie	15
9. Problem alkoholowy.....	15
10. Wspieranie rodziny.....	18
11. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym	19
12. Charakterystyka dominujących problemów społecznych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.	21
13. Wskaźniki realizacji celów w 2023 roku.....	26
14. Spis tabel i wykresów	31

1. Założenia badań monitorujących

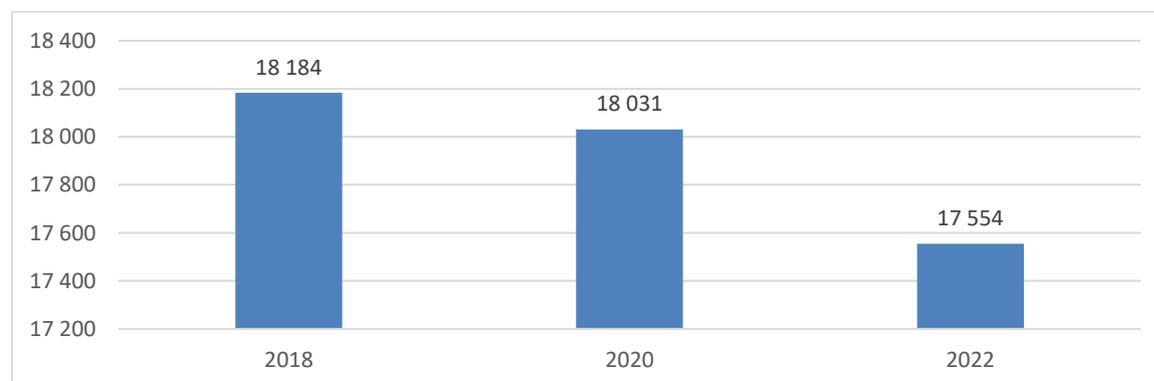
Raport z monitoringu z wdrażania w 2022 roku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2022-2030 został przygotowany w Ośrodku Pomocy Społecznej. Dokument składa się z dwóch części. Pierwsza część obejmuje diagnozę zjawisk i problemów społecznych. W prezentowanej obecnie pracy, poza analizą pierwotnego badania diagnostycznego dokonanego w ramach opracowanej Strategii (...), wszędzie gdzie to tylko było możliwe, dokonano porównań wyników. Obecna diagnoza łączy w sobie elementy analizy z analizą porównawczą. Druga część raportu obejmuje analizę stopnia realizacji Strategii – realizacja założeń w poszczególnych priorytetowych kierunkach działań. Monitoring założeń obejmuje stopień realizacji przedsięwzięć w ramach wyznaczonych celów strategicznych oraz kierunków działania. Celem zmonitorowania zostały określone wskaźniki realizacji, dzięki którym istnieje realna możliwość określenia stopnia realizacji założonych celów oraz kierunków działań.

2. Struktura demograficzna Gminy Tuchów

Prezentacja wyników badań monitorujących z roku 2022 na temat struktury demograficznej gminy rozpoczyna charakterystyka liczby osób zamieszkałych na obszarze gminy.

Zbiór danych, którymi zespół badawczy posługiwał się w trakcie studiów, to dane zastane Urzędu Miejskiego w Tuchowie - które zostały poddane tzw. analizie wtórnej. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę mieszkańców gminy. Badania poczyniwszy od 2018 roku wykazały tendencję malejącą liczby mieszkańców.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2018 – 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Na terenie Gminy Tuchów w roku monitorowanym mieszkało ogółem **17 554** osób. Nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców od 2018 roku o 630 osób.

Badanie obejmowało również liczbę mieszkańców zamieszkałych na obszarze gminy ze względu na miejscowość zamieszkania. W stosunku do 2018 roku nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców we wszystkich miejscowościach. W samym mieście Tuchowie liczba mieszkańców zmniejszyła się o 301 osób. W Dąbrówce Tuchowskiej ubyło 62 mieszkańców, w Jodłówce Tuchowskiej 45, w Lubaszowej 36 osób, a w Piotrkowicach 35 osób. Dane dotyczące zmian liczby mieszkańców gminy w poszczególnych latach dla każdej miejscowości zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022 ze względu na miejscowość zamieszkania

	2018 rok		2020 rok		2022 rok	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
Buchcice	687	3,7	693	3,9	674	3,9
Burzyn	1355	7,5	1358	7,7	1341	7,6
Dąbrówka Tuchowska	820	4,5	793	4,4	758	4,3
Jodłówka Tuchowska	1338	7,4	1334	7,4	1293	7,5
Karwodrza	886	4,8	860	4,8	856	4,9
Lubaszowa	792	4,4	785	4,4	756	4,3
Łowczów	446	2,5	426	2,4	418	2,4
Meszna Opacka	511	2,8	512	2,7	500	2,8
Piotrkowice	999	5,5	979	5,5	964	5,4
Siedliska	2371	13,0	2372	13,3	2357	13,4
Trzemesna	446	2,5	431	2,5	428	2,4
Tuchów	6662	36,6	6514	36,4	6361	36,3
Zabłędza	871	4,8	842	4,6	848	4,8
Razem Gmina	18 184	100	17 899	100	17 554	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Kolejną cechą demograficzną, która została poddana analizie wtórnej w ramach badania monitorującego jest wiek mieszkańców gminy. Mieszkańców zbadano pod kątem ekonomicznych grup wiekowych. Prezentuje to poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2018, 2020 i 2022, ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe

Rok	Wiek przedprodukcyjny				Wiek produkcyjny				Wiek poprodukcyjny			
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Razem %	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Razem %	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Razem %
2018	1791	1860	3651	20,1	5379	6144	11523	63,4	2028	982	3010	16,5
2020	1746	1809	3555	19,9	5197	6016	11213	62,6	2087	1044	3131	17,5
2022	1676	1736	3412	19,5	4931	5730	10661	60,7	2259	1222	3481	19,8

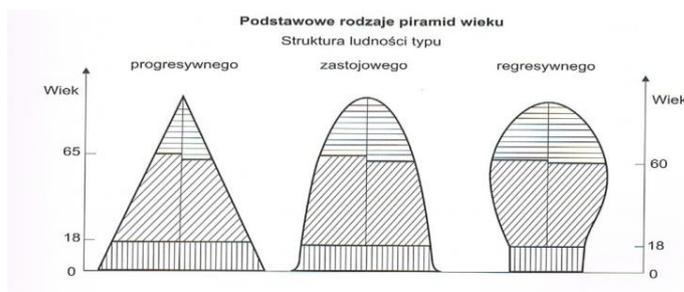
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym w badaniu początkowym wynosił 20,1%. W 2022 roku, podobnie jak miało to miejsce w latach ubiegłych zmniejszył się, by osiągnąć poziom 19,5%, na co miał wpływ spadek ogólnej liczby mieszkańców. Nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców w tej kategorii wiekowej o 239 osób, tj. o 0,6 punktów procentowych. Podobnie rzecz się miała z udziałem procentowym osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2018 – 2022, bowiem systematycznie zmniejszał się od poziomu 11.523 stanowiąc 63,4%, by w roku 2022 osiągnąć poziom 10.661 osób, co stanowiło 60,7% wszystkich mieszkańców gminy. Zmiana tej grupy ekonomicznej wynosiła 862 osoby. Odwrotne zjawisko natomiast zaobserwowano w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, który systematycznie rośnie. W latach 2018-2022 zaobserwowano wyłącznie wzrost udziału tych osób w ogólnej liczbie wszystkich mieszkańców, z poziomu 16,5% w 2018 roku do poziomu 19,8 w roku 2022.

Dokonując analizy demograficznej określonej zbiorowości uwzględniono odniesienie jej układu do modelu struktury ludności według płci i wieku zwanego piramidami wieku. Ich wykresy wraz z opisem zaprezentowano poniżej.

Model pierwszy wskazuje na społeczeństwo rozwijające się, gdzie przewaga jest osób młodych, charakteryzuje się dużym przyrostem naturalnym. Dominację stanowią kobiety w wieku 20–35 lat i mężczyźni w wieku 40–50 lat. W wieku powyżej 65 lat dominują kobiety. Drugi model – zastoju, jest charakterystyczny dla społeczeństw, w których obserwuje się długie dożywanie seniorów – powyżej 15 %. W tym modelu odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 25 %, zerowy przyrost naturalny, a wskaźniki urodzeń i zgonów są do siebie zbliżone. Trzeci model – regresywny, to społeczeństwo, w którym liczebność urodzeń jest mniejsza niż liczba zgonów, co w długotrwałej perspektywie doprowadzić może do wymarcia danej populacji.

Wykres 2. Podstawowe rodzaje struktur ludności według płci i wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie J.Z Holzer: *Demografia*. Warszawa 2003.

Jeśli udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym jest tożsamy z udziałem osób najstarszych, mówimy o stabilnej sytuacji demograficznej (stagnacja). Taką sytuację zaobserwowano w Gminie Tuchów w 2022 roku. Analiza danych z monitoringu dowiodła, że w 2018 roku udział osób młodych był wyższy od udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni lat udział ten jednak spada i zbliża się do poziomu osób w wieku poprodukcyjnym. Nastąpiło również zmniejszenie się udziału procentowego osób w wieku poprodukcyjnym. Zatem Gmina Tuchów nadal pozostaje gminą o w miarę stabilnej sytuacji demograficznej (stagnacja).

Mieszkańcy gminy w wieku powyżej 85 roku życia.

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem jak również podejmować działania mające na celu przeciwdziałanie ich marginalizacji.

Grupa osób w wieku powyżej 85 roku życia w 2018 roku stanowiła 2,3% ogółu mieszkańców (387 osób). W roku monitorującym łączna liczba osób wynosiła 403, stanowiąc nadal 2,3 % społeczeństwa gminy. Zwiększenie się udziału ilościowego tych osób o 21 osób w przeciągu 4 lat, potwierdza, że należy stale monitorować dane demograficzne również tej grupy wiekowej.

3. System edukacji w Gminie Tuchów

W Gminie Tuchów obsługą placówek oświatowych zajmuje się Gminna Administracja Oświaty. Wg stanu w roku szkolnym 2022/2023 na terenie gminy funkcjonowało: 10 przedszkoli i 7 oddziałów przedszkolnych, w tym również niepubliczne w szkołach podstawowych, 13 szkół podstawowych 2 żłobki oraz Szkoła Muzyczna I Stopnia w Tuchowie.

Tabela 3. Liczba dzieci w przedszkolach, liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w latach 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 na terenie Gminy Tuchów

	Liczba dzieci w przedszkolach	Liczba uczniów szkół podstawowych	Liczba uczniów szkół gimnazjalnych	Liczba uczniów w szkole muzycznej I stopnia
2018/2019	592	1612	Klasy III w szkołach podstawowych 154	154
2019/2020	601	1473	Funkcjonowały do 31.08.2019	133
2020/2021	600	1473	Funkcjonowały do 31.09.2019	127
2021/2022	573	1482	Funkcjonowały do 31.09.2019	147
2022/2023	591	1417	Funkcjonowały do 31.09.2019	160

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GAO

W badaniu z roku 2022 wynika, iż liczba dzieci w przedszkolach spadła w porównaniu do roku 2021 o 18 dzieci, i jest porównywalna do roku bazowego (2018), w którym do przedszkoli uczęszczało 592 przedszkolaków. W roku 2022 liczba uczniów szkół podstawowych spadła w zestawieniu do roku 2018/2019 o 65 uczniów, a w porównaniu do roku bazowego, tj. 2018/2019 była niższa o 195 uczniów. Zaznaczyć jednak należy, iż w roku wyjściowym system edukacji był inny, bowiem funkcjonowały ostatnie klasy w gimnazjum.

W szkołach na terenie Gminy Tuchów w roku bazowym (2018) działało 12 świetlic przyszkolnych (w tym 2 środowiskowe funkcjonujące z ramienia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), do których uczęszczało 439 dzieci. Z kolei w roku monitorującym - 2022 - liczba świetlic nie uległa zmianie i nadal wynosiła 12, w tym nadal 2 środowiskowe funkcjonujące z ramienia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Liczba dzieci uczęszczających do nich w roku 2022 wynosiła 371. Zatem

zapotrzebowanie na świetlice jest nadal wysokie i należy utrzymywać świetlice przy szkołach, aby zapewnić dzieciom możliwość spędzania wolnego czasu, w czasie nieobecności rodziców.

4. Kultura

Podstawową jednostką działającą na szczeblu kultury w Tuchowie jest tutejszy Dom Kultury. Organizuje on życie kulturalne miasta i gminy, wspiera działalność promocyjną Urzędu Miejskiego w Tuchowie oraz wspiera realizację programów i projektów współpracy międzynarodowej Tuchowa z miastami partnerskimi Europy. Posiada on filie w Burzynie, Siedliskach i w Jodłówce Tuchowskiej, amfiteatr miejski, Muzeum Miejskie, kino „Promień” oraz mobilną scenę.

W 2022 roku Dom Kultury w Tuchowie był organizatorem życia kulturalnego miasta i gminy Tuchów. Wspierał działalność promocyjną Urzędu Miejskiego w Tuchowie. Administrował oraz utrzymywał następujące obiekty: Dom Kultury w Tuchowie, filie Domu Kultury w Siedliskach, Jodłówce Tuchowskiej i Burzynie, amfiteatr miejski, Muzeum Miejskie, Kino „Promień” oraz mobilna scenę. W wyżej wymienionych obiektach zostało zorganizowane 61 imprez o różnym charakterze, w których wzięło udział około 12 590 osób, były to:

- 4 wystawy
- 2 festiwale
- 5 koncertów
- 6 spotkań, prelekcji
- 4 imprezy spotrowo-rekreacyjna
- 5 konkursów
- 3 pokazy teatralne
- 12 imprez interdyscyplinarnych
- 3 festyny rodzinne
- 11 innych okolicznościowych wydarzeń

We wspomnianych obiektach prowadzone były stałe zajęcia z dziećmi i młodzieżą, wśród nich:

- zajęcia plastyczne – 62 uczestników w 4 grupach
- zajęcia taneczne – 53 uczestników w 2 grupach
- zajęcia wokalne – 16 uczestników w 1 grupie
- zajęcia teatralne – 9 uczestników w 1 grupie
- zajęcia sensoryczne – 16 uczestników w 1 grupie
- zajęcia kulturalne – 38 uczestników w 4 grupach

W Kinie „Promień” wyświetlonych zostało 1 125 seansów filmowych, które obejrzało 12 176 widzów.

Punkt Informacji Turytycznej odwiedziło 310 turystów.

5. Bezpieczeństwo publiczne

Komisariat Policji w Tuchowie odpowiada za bezpieczeństwo publiczne w gminie. Na potrzeby niniejszego monitoringu, przekazał on dane statystyczne za 2022 rok dotyczące liczby wszczętych postępowań w sprawach o przestępstwa oraz liczby przestępstw stwierdzonych. Łączna liczba stwierdzonych przestępstw kryminalnych na terenie gminy wynosiła 57. Odnotowano także 24 przestępstwa internetowe, 17 przestępstw gospodarczych, 8 przestępstw kradzieży, 7 przestępstw o uszkodzenie mienia, 4 przestępstwa o kradzież z włamaniem, 3 przestępstwa narkotykowe, 2 przestępstwa uszkodzenia ciała oraz w jednym przypadku stwierdzono przestępstwo o charakterze udziału w bójce lub pobiciu. Prowadzono 13 postępowań przygotowawcze w sprawach o znęcania się nad osobą najbliższą. Poniżej zestawiono wybrane rodzaje przestępstw i postępowań przygotowawczych wg kategorii.

Tabela 4. Wybrane rodzaje przestępstw na terenie Gminy Tuchów w roku 2022 roku

	Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych	Liczba stwierdzonych przestępstw
Przestępstwa kryminalne	122	57
Udział w bójce lub pobiciu	1	1
Uszkodzenie ciała	6	2
Przestępstwa gospodarcze	1	41
Kradzież	9	8
Kradzież z włamaniem	5	4
Uszkodzenie mienia	13	7
Znęcanie	13	brak danych
Przestępstwa narkotykowe	3	3
Zgwałcenia	2	0
Internetowe, w tym oszustwa	41	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

Komisariat Policji w Tuchowie przekazał dane statystyczne dotyczące formularzy „Niebieska Karta”. Dane te wskazują, że liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie, według danych procedury NK wyniosła 29, a liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są sprawcami przemocy w rodzinie według danych z procedury Niebieskiej Karty – 20. Łącznie Policja wypełniła w 2022 roku 23 formularze „Niebieskiej Karty”.

6. Rynek pracy i bezrobocie w Gminie Tuchów

Pamiętając o założeniu, że badanie podstawowe stanowiło punkt wyjścia do systematycznego monitoringu problemów społecznych w tej gminie, należy zaznaczyć, iż na moment rozpoczęcia analiz przyjęto rok 2018. Badania z roku 2022 są więc pierwszym rokiem badania monitorującego serii studiów monitorujących badanie podstawowe.

Zespół badawczy w ramach przeprowadzonych studiów socjologicznych określił społeczny obraz osoby bezrobotnej w Gminie Tuchów w omawianym okresie. Jest to zatem obraz pełniejszy niż tylko ten wynikający z danych statystycznych.

Tabela 5. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg płci, w roku 2018 i 2022

	Razem	kobiety	%	Mężczyźni	%
2018	485	283	58,4	202	41,6
2022	389	212	54,5	177	45,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Badanie podstawowe wykazało 485 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, stanowiących 2,7 % ogółu mieszkańców. W roku monitorującym udział osób bezrobotnych spadł w porównaniu do roku 2018 do 2,2 % (389 osób), jednak w porównaniu do roku bazowego nadal jest niższy o 96 osób (spadek o 0,5%), a struktura płci wykazuje znaczny przewagę kobiet.

Analiza danych zamieszczonych w tabeli wskazuje, że warto obserwować zjawiska społeczne dezorganizacji z roku na rok, jako że pozwala to uchwycić istotne zmiany oraz początek pewnego trendu. Badanie wyjściowe wskazywało na nieznaczne dysproporcje płci w zbiorowości bezrobotnych mieszkańców zarejestrowanych w dokumentacji Powiatowego Urzędu Pracy. W roku oceny różnica ta zmalała, jednak nadal występuje przewaga zarejestrowań kobiet nad mężczyznami.

Przedstawione wyniki badania socjologicznego wskazują jednoznacznie, że działania kierowane do osób pozostających bez pracy w gminie powinny uwzględniać potrzeby w głównej mierze kobiet.

Poziom wykształcenia, to kolejna cecha, która różnicuje populację pozostających bez pracy mieszkańców gminy. W całej populacji bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, największą reprezentację stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Największy udział procentowy odnotowano zarówno w badaniu podstawowym jak i monitorującym. Zauważa się powolne zmniejszanie się odsetka tych osób w porównaniu do roku podstawowego. Obserwacja wykazała także, że zwiększa się udział osób

z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym z 25,8 % do 27,8 3%. Niepokój budzi także „skok” udziału liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej z 21,8% do 21,3%. Dane pokazały spadek odsetka osób z wykształceniem wyższym z poziomu 14% w 2018 do 10,% w roku oceny w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy.

Tabela 6. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wykształcenia, w roku 2018 i 2022

Rok	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2018	68	14,0	125	25,8	48	9,9	143	29,5	101	20,8
2022	39	10,0	108	27,8	35	9,0	124	31,9	83	21,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Istotnym wskaźnikiem osób bezrobotnych jest ich wiek. Analiza w 2018 roku wskazała duży udział osób w wieku 25-34 lata. W roku monitorującym (2022) nadal największy odsetek stanowił ten przedział wiekowy (pomimo spadku o 6 % w stosunku do roku bazowego). Największemu wzrostowi w porównaniu do roku bazowego uległa grupa w przedziale 18-24 lata (6,2 %). Kolejną liczną grupę stanowiły osoby bezrobotne powyżej 60 lat (o 3,9 %). Pomimo, iż najliczniejszą grupą osób bezrobotnych w roku 2022 były osoby w wieku 25-34 lata, to odnotowano największy ich spadek w porównaniu do roku 2018 o 6%. Spadek odnotowano także w przedziale osób 35-44 lata o 3,4% a także 55-59 lat (różnica o 0,8% do 2018 r.). Niezmiennie w roku bazowym jak i ocenianym najmniej liczną grupę osób bezrobotnych stanowiły osoby powyżej 60 roku życia.

Tabela 7. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wieku, w roku 2018 i 2022

Rok	18-24 lata		25-34 lata		35-44 lata		45-54 lata		55-59 lat		powyżej 60 lat	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2018	86	17,1	155	32,0	104	21,4	79	16,3	45	9,3	16	3,3
2022	93	23,9	101	26	71	18,2	63	16,2	33	8,5	28	7,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Czas pozostawania bez pracy, to kolejna cecha mieszkańców gminy, która dookreśla społeczny obraz osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2018 roku jak również w kolejnych latach.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w 2022 roku dominowały osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy, stanowiąc ponad 1/4 wszystkich osób bezrobotnych (28,5 %). Wśród wszystkich klientów Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie odnotowano także wzrost wśród osób w przedziale od 1 do 3 miesięcy (z 12,6 % do 18 %) oraz od 3 do 6 miesięcy (z 12,6% na 17,7%).

W porównaniu do roku bazowego zauważono tendencję spadkową wśród bezrobotnych zarejestrowanych do 1 miesiąca (różnica 1,4 %), od 6-12 miesięcy (różnica o 1,8 %) i od 12-24 miesięcy (różnica 8,9 %).

Tabela 8. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg czasu pozostawania bez pracy, w roku 2018 i 2022

	do 1 m-ca		od 1 do 3 m-cy		od 3 do 6 m-cy		od 6 do 12 m-cy		od 12 do 24 m-cy		powyżej 24 m-cy	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2018	63	13,0	48	14,0	61	12,6	72	14,9	97	20,0	124	25,5
2022	45	11,6	70	18,0	69	17,7	51	13,1	43	11,1	111	28,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

7. Sytuacja osób niepełnosprawnych w Gminie Tuchów

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony pomocy społecznej. Niepełnosprawność bowiem jest istotnie trudną kwestią zdrowotno - społeczną. Na podstawie art. 2 ust. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, **niepełnosprawnością** nazwiemy trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Na potrzeby niniejszego Monitoringu Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie, przekazał dane na temat m.in. liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia i do 16 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów.

Wg danych statystycznych z roku 2018 ogólna liczba osób z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności wynosiła 191, z dwoma przyczynami 34, a orzeczenie z trzema symbolami miała wydane 1 osoba.

W roku monitorującym liczba osób niepełnosprawnych z jednym symbolem wynosiła 39 osób, z dwoma symbolami 2 osób, nie wydano żadnego orzeczenia z trzema symbolami.

Tabela 9. Struktura niepełnosprawnych mieszkańców Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności w roku 2018 i 2022

		Tuchów miasto		Tuchów wieś		Razem	
		Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
2018 rok	1 symbol	64	33,5	127	66,5	191	100
	2 symbole	11	32,4	23	67,6	34	100
	3 symbole	0	0	1	100	1	100
2022 rok	1 symbol	91	42,7	122	57,3	213	100
	2 symbole	31	63,3	18	36,7	49	100
	3 symbole	1	50,0	1	50,0	2	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Udział procentowy osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, wśród grupy osób z jednym symbolem wynosił 37,4 % dla miasta i 23,8% dla wsi. Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zamieszkujące na terenie miasta Tuchowa stanowiły 50,5 % osób niepełnosprawnych, a na wsiach 52,5 %. Orzeczonego lekkiego stopnia niepełnosprawności posiadało 12,1 % osób mieszkających w mieście oraz 23,7 % osób na wsiach gminy Tuchów. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 10. Liczba osób niepełnosprawnych wg liczby symboli oraz stopnia niepełnosprawności, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w układzie miasto-wieś (dane za rok 2018 i 2022)

	2018						2022					
	Jeden symbol						Jeden symbol					
	znacznym stopniem niepełnosprawności		umiarkowanym stopniem niepełnosprawności		lekkim stopniem niepełnosprawności		znacznym stopniem niepełnosprawności		umiarkowanym stopniem niepełnosprawności		lekkim stopniem niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Tuchów miasto	14	21,9	34	53,1	16	25,0	34	37,4	46	50,5	11	12,1
Tuchów wieś	29	22,8	62	48,8	36	28,4	29	23,8	64	52,5	29	23,7
	Dwa symbole						Dwa symbole					
	znacznym stopniem niepełnosprawności		umiarkowanym stopniem niepełnosprawności		lekkim stopniem niepełnosprawności		znacznym stopniem niepełnosprawności		umiarkowanym stopniem niepełnosprawności		lekkim stopniem niepełnosprawności	
		l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób
Tuchów miasto	6	54,6	3	27,3	2	18,1	11	35,5	19	58,1	2	6,4
Tuchów wieś	5	21,7	16	69,6	2	8,7	8	44,4	9	50,0	1	5,6
	Trzy symbole						Trzy symbole					
	znacznym stopniem niepełnosprawności		umiarkowanym stopniem niepełnosprawności		lekkim stopniem niepełnosprawności		znacznym stopniem niepełnosprawności		umiarkowanym stopniem niepełnosprawności		lekkim stopniem niepełnosprawności	
		l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób
Tuchów miasto	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Tuchów wieś	0	0	1	100	0	0	0	0	1	100	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie, przekazał dane na temat liczby osób do 16 roku życia. Ogólna liczba osób niepełnosprawnych w roku monitorowanym wynosiła łącznie 17, w tym 7 dziewczyn (41,2%) i 10 chłopców (58,5%).

Powiatowy Zespół przekazał również dane statystyczne na temat liczby osób niepełnosprawnych wg przyczyny niepełnosprawności. W roku bazowym – 2018 – najliczniejsza okazała się grupa osób z niepełnosprawnych dorosłych ruchowo stanowiąca 38,5% ogółu. Osoby z niepełnosprawnością układu oddechowego i krążenia stanowiły 21,0%. Osoby z chorobami psychicznymi stanowiły 12,2%. Mniej liczne to grupy osób z chorobami neurologicznymi (9,2%), układu oddechowego i krążenia (18,8%) i inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (6,5%).

W roku monitorowanym również najliczniejsza grupa (30,7%) to osoby z symbolem 05-R (niepełnosprawność ruchowa). Osoby z niepełnosprawnością układu oddechowego i krążenia stanowiły 22,2% i były drugą w kolejności przyczyną niepełnosprawności w 2022 r. Nadal duży odsetek wydawanych orzeczeń podobnie jak w latach ubiegłych był spowodowany chorobami neurologicznymi o symbolu 10-N (13,4%). W dalszym ciągu wysoki odsetek (10,1%) osób otrzymują orzeczenie z tytułu chorób psychicznych (02-P) i inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (11-I), które wynosiły 9,1% wszystkich orzeczeń.

Tabela 11. Liczba osób niepełnosprawnych (klienci PCPR), zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów, w podziale na miasto-wieś, wg symboli niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 roku życia, w roku 2018 i 2022

			01-U	02-P	03-L	04-O	05-R	06-E	07-S	08-T	09-M	10-N	11-I	12-C	RAZEM
2018 rok	Gmina razem	Liczba osób	3	32	9	1	101	2	55	7	11	24	17	0	262
		%	1,1	12,2	3,4	0,4	38,5	0,8	21,0	2,7	4,2	9,2	6,5	0	100
	Tuchów obszar wiejski	Liczba osób	2	23	6	1	69	2	35	3	9	14	12	0	176
		%	1,1	13,1	3,4	0,6	39,2	1,1	19,9	1,7	5,1	8,0	6,8	0	100
	Miasto Tuchów	Liczba osób	1	9	3	0	32	0	20	4	2	10	5	0	86
		%	1,2	10,5	3,5	0	37,2	0	23,3	4,6	2,3	11,6	5,8	0	100
2022 rok	Gmina Razem	Liczba osób	7	31	8	4	94	7	68	4	11	41	28	3	306
		%	2,3	10,1	2,6	1,3	3,7	2,4	22,2	1,3	3,7	13,4	9,1	0,9	100
	Tuchów obszar wiejski	Liczba osób	5	15	7	0	64	6	36	4	6	24	17	3	187
		%	2,7	8,0	3,7	0	34,2	3,2	19,3	2,1	3,2	12,9	9,1	1,6	100
	Miasto Tuchów	Liczba osób	2	16	1	4	30	1	32	0	5	17	11	0	119
		%	1,7	13,4	0,8	3,4	25,2	0,8	26,9	0	4,2	14,3	9,3	0	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

8. Przemoc w rodzinie

W ramach badania monitorującego w obszarze przemocy domowej dokonano analizy danych za 2022 rok w porównaniu z danymi z 2018 roku. Analiza obejmowała zadania, które realizuje Gmina Tuchów zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W gminie funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. W roku 2018 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się w każdym roku 4 razy, a liczba rodzin objętych wsparciem i działaniami Zespołu wynosiła 36 osób. W roku monitorującym udzielono 33 rodzinom pomocy w związku z występującą przemocą w rodzinie.

Tabela 12. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych, liczba powołanych grup roboczych i posiedzeń ZI w Gminie Tuchów w roku 2018 i 2022

	2018	2022
Liczba posiedzeń zespołów	4	4
Powołane grupy robocze	24	18
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	36	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W 2022 roku łączna liczba osób objętych pracą grup roboczych wynosiła 86, w tym 50 kobiet, 3 mężczyzn oraz 33 dzieci. Udzielono poradnictwa dla 33 osób, w tym 6 osób skorzystało z poradnictwa psychologicznego, 5 z poradnictwa prawnego, 33 z poradnictwa socjalnego 6 osób z poradnictwa pedagogicznego oraz 2 osoby z poradnictwa zawodowego i rodzinnego.

Łączna liczba założonych NK w 2018 roku wynosiła 23, w tym najwięcej założonych zostało przez Policję. W roku monitorowanym łączna liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” wynosiła 33, z tego 15 było kontynuowanych z lat ubiegłych. W wyniku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie zakończono 21 procedur NK prowadzonych z lat ubiegłych i 2022 r. W roku 2022 nie wydano żadnego rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

9. Problem alkoholowy

Dane dotyczące niniejszego rozdziału pochodzą ze sprawozdania działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (PARPA-G1). Dokonano porównania wyników dotyczących problemu alkoholowego w gminie z rokiem 2018.

Osoby, u których wystąpił problem alkoholowy mogą skorzystać z punktu konsultacyjno-informacyjnego, w którym pracownicy udzielali im porad. W 2018 roku udzielono łącznie 63 porady dla 27 osób z tym problemem, a w 2022 roku udzielono 65 osobom porady.

Dane za 2022 r. wskazały na nieznaczny wzrost liczby osób z tym problemem w stosunku do roku 2018. Liczba członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wyniosła w 2022 roku pozostała bez zmian w stosunku do roku bazowego. Członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy z 13 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w stosunku do 6 osób. Przeprowadzono z 38 osobami z problemem alkoholowym rozmowy interwencyjno-motywacyjne. Poniżej zestawiono dane za rok 2018 i 2022.

Tabela 13. Dane dotyczące Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Tuchów w roku 2018 i 2022

	2018 rok	2022 rok
Liczba członków GKRPA	9	9
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym-czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień	24	18
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym - rozmowy	63	13
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym - rozmowy interwencyjno-motywujące	20	38
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym - wnioski o leczenie	12	6
Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych	0	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

Osoby, u których wystąpił problem alkoholowy mogły skorzystać z punktu konsultacyjno-informacyjnego, w którym pracownicy udzielali im porad. W 2018 roku udzielono łącznie 63 porady dla osób z tym problemem, podjęto 20 rozmów interwencyjno-motywacyjnych z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, 12 razy wystosowano wnioski do sądu o leczenie. W roku 2022 roku udzielono 13 porad dla osób z problemem alkoholowym, podjęto 38 rozmów interwencyjno-motywacyjnych z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, 6-ciorotnie wystosowano wnioski do sądu o leczenie oraz udzielono 6 osobom pomocy w ramach grup roboczych.

Jak wynika z danych Gminnej Komisji Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Tuchowie 4 osoby ukończyły leczenie odwykowe stacjonarne, 5 osób uczestniczyło w programie terapeutycznym dla osób uzależnionych i członków ich rodzin

współfinansowanych przez GKRPA w Tuchowie, świadczonych w systemie ambulatoryjnym przez Poradnię Leczenia Uzależnień w Tuchowie.

W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży na terenie gminy w roku 2022 zorganizowane były w zakresie uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych uzależniających, przemocy oraz zjawiska izolacji społecznej i depresji warsztaty profilaktyczne „Mentalna szkoła” dla klas 7 i 8, profilaktyka uzależnień, cyberprzemoc dla rodziców i dzieci klas 7, program profilaktyczny „Wiara w siebie i radość z życia kontra depresja” dla klas 6-8, „Nie zmarnuj swojego życia” klasy 7 – 8, „Jestem wolny mam przewagę” dla młodzieży klasy I szkoły średniej. Podjęte zostały działania mające na celu integrację społeczną osób ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, tj. dofinansowanie konkursu piosenki obcojęzycznej oraz konkursu „Nie pal, proszę”, zakupiono książki o tematyce profilaktycznej, gry, sprzęt i odzież sportową, kangurki, namioty, które przekazano do szkół, przedszkoli, Biblioteki Publicznej w Tuchowie, ochotniczych straży pożarnych w Gminie Tuchów, a także klubów sportowych gminy i Kół Gospodyń Wiejskich z terenu gminy w celu ułatwienia prowadzenia zajęć z elementami profilaktyki uzależnień, organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Ponadto zakupiono materiały profilaktyczne do prowadzenia zajęć lekcyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych i udostępniono je szkołom do realizacji w ramach zajęć lekcyjnych.

Zakupiono i rozdysponowano ulotki i plakaty informacyjno-edukacyjne z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych, behawioralnych oraz kampanii „Stop przemocy”, „Kierowco nie pij” i sprzedaż alkoholu.

W ramach akcji „Bezpieczna droga do szkoły” zakupiono dla uczniów opaski odblaskowe i breloki odblaskowe z numerami alarmowymi, które zostały rozdane uczniom klas I, a funkcjonariusze Komisariatu Policji w Tuchowie przeprowadzili wykłady na temat bezpieczeństwa drogowego i zagrożenia dla niego wynikającego ze spożywania alkoholu.

Dofinansowano realizację bajki „Muzyczny kodeks drogowy”, promującej wśród szerokiej społeczności lokalnej bezpieczeństwo na drodze.

W ramach zadania dofinansowano wydarzenia na rzecz osób ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, a także zjawiskami przemocy, tj.:

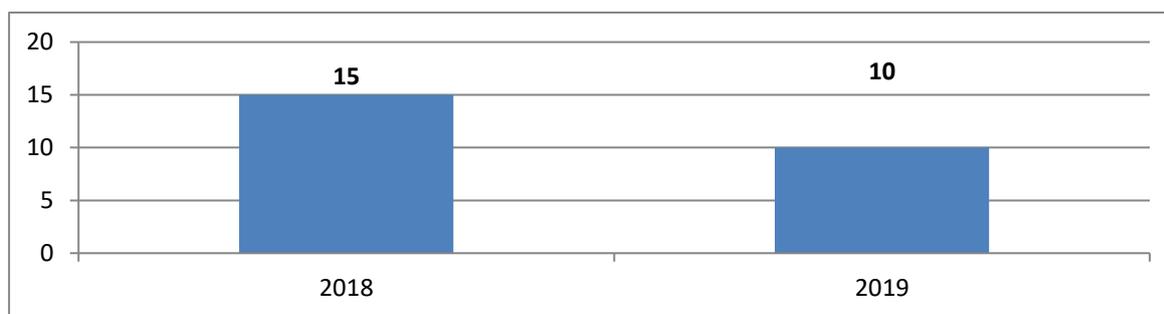
- X Gminny Konkurs Piosenki Obcojęzycznej,
- zawody sportowe, konkursy profilaktyczne,
- zajęcia sportowe, w tym piłkarskie dla młodzieży i dorosłych,
- organizowanie czasu wolnego poprzez aktywny wypoczynek dzieci,
- organizację rajdu niepodległościowego,
- działalność sportową,

- pikniki, festyny integracyjne i rodzinne,
- organizacja zajęć i obozu dla dzieci i młodzieży w czasie ferii oraz wakacji.

10. Wspieranie rodziny

Wg danych statystycznych ze sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej łączna liczba rodzin objęta pracą asystenta w 2018 roku wynosiła 15. Ze względu na rezygnację z pracy asystenta w roku 2019 oraz brak osób chętnych do podjęcia tej trudnej pracy, pomimo cały czas zamieszczonej oferty i chęci zatrudnienia asystenta rodziny w roku 2022 rodziny objęte były wsparciem i uzyskiwały niezbędną pomoc pracowników socjalnych.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie Tuchów w latach 2018-2019

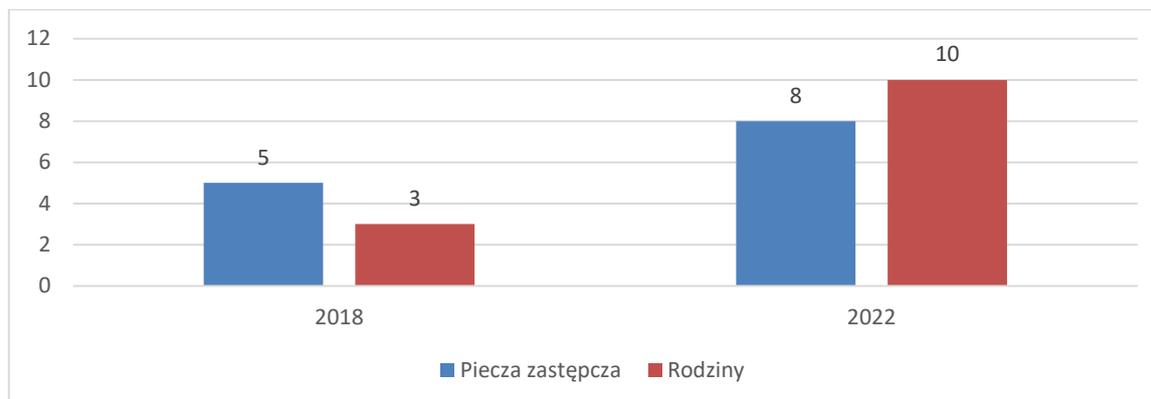

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W roku bazowym z terenu gminy Tuchów w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 5 dzieci. Czworko przebywało w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Promyk” w Rzuchowej (1 dziecko w lipcu 2018 r. powróciło do placówki z rodziny adopcyjnej), a jedno w Domu Dziecka w Długiem. W roku 2022 w tej formie pomocy w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Promyk” w Rzuchowej znajdowało się 3 dzieci.

W rodzinach zastępczych (zastępczych zawodowych i zastępczych niezawodowych) w roku 2018 pozostawało 3 dzieci, a w roku 2022 (w rodzinach zastępczych zawodowych, zastępczych niezawodowych, zastępczych spokrewnionych, zastępczej pomocowej, zastępczej – z funkcją pogotowia rodzinnego) przebywało aż 10 dzieci z terenu gminy Tuchów.

Wykres 4. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu w Gminie Tuchów w roku 2018 i 2022

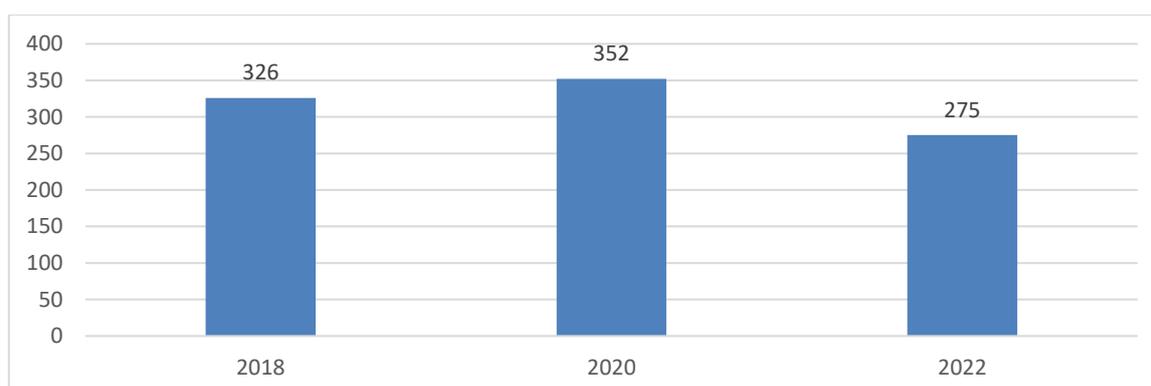

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

11. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Przeprowadzone badania diagnostyczne wskazują na liczebność gospodarstw domowych w roku 2018 i 2022. Charakterystyka gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia publicznej pomocy społecznej jednoznacznie wskazuje, iż w roku początkowym (2018) badania liczba rodzin wynosiła 326. Wg danych z roku monitorowanego, łączna liczba rodzin wynosiła 275, co oznacza zmniejszenie się liczby rodzin o 51 w stosunku do roku 2018. W porównaniu do roku 2020 z kolei liczba rodzin uległa zmniejszeniu o 77 rodzin.

Wykres 5. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w Gminie Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Gospodarstwa domowe klientów pomocy społecznej w 2018 roku w większości były gospodarstwami jednoosobowymi. W przeciągu lat obserwowano systematyczny wzrost odsetka tych rodzin, by w roku 2022 osiągnął on poziom 57,8 % ogółu rodzin. Wzrost odnotowano także w rodzinach dwuosobowych, który dotyczył 14,5 % rodzin oraz modelu 2+2, których korzystało z OPS 10,6% ogółu rodzin. Trend spadkowy utrzymywał się w rodzinach pięcioosobowych, które stanowiły 8 % rodzin, 6-cioosobowych i więcej, które liczyły 5,1 % oraz najmniej licznych - trzyosobowych, które stanowiły zaledwie 4 % wszystkich rodzin

Tabela 14. Skład gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022

Liczba osób w rodzinie	2018 rok		2020 rok		2022 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1 osoba w rodzinie	168	51,5	199	56,5	159	57,8
2 osoby w rodzinie	41	12,6	51	14,5	40	14,5
3 osoby w rodzinie	36	11,0	29	8,2	11	4
4 osoby w rodzinie	27	8,3	26	7,4	29	10,6
5 osób w rodzinie	33	10,1	34	9,7	22	8,0
6 i więcej osób w rodzinie	21	6,5	13	3,7	14	5,1
Razem	326	100	352	100	275	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Rodziny z dziećmi w badaniu podstawowym stanowiły 37,5% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2022 roku rodziny z dziećmi stanowiły nieco ponad ¼ ogółu (26,5 %).

Skład tych rodzin w 2018 roku, to w przeważającej mierze rodziny z 1 dzieckiem, a w dalszej kolejności z 2 dzieci. W roku monitorowanym tendencja była podobna - największy udział procentowy stanowiły rodziny z 1 dzieckiem (30,1 % rodzin) a w dalszej kolejności z 2 dzieci (38,4 %), rodziny z 3 dzieci (stanowiły 21,9 %). Zaobserwowano, iż od kilku lat z pomocy korzysta coraz mniej rodzin, w których wychowuje się powyżej troje dzieci.

Tabela 15. Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2018, 2020 i 2022

Liczba dzieci w rodzinie	2018 rok		2020 rok		2022 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1 dziecko	34	33,0	35	37,2	22	30,1
2 dzieci	32	31,1	26	27,6	28	38,4
3 dzieci	22	21,4	23	24,5	16	21,9
4 dzieci	12	11,6	8	8,5	7	9,6
5 dzieci	2	1,9	2	2,2	0	0
6 dzieci	1	1,0	0	0	0	0
7 i więcej	0	0	0	0	0	0
Razem	103	100	94	100	73	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Rodziny niepełne w roku bazowym stanowiły 12,3 % ogółu, a w roku 2022 udział zmniejszył się do 6,5 %.

Tabela 16. Liczba dzieci w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2018, 2020 i 2022

Liczba rodzin niepełnych ogółem	2018 rok		2020 rok		2022	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1 dziecko	18	45,0	13	46,4	9	50,0
2 dzieci	12	30,0	7	25,0	6	33,3
3 dzieci	4	10,0	5	17,9	1	5,6
4 dzieci i więcej	6	15,0	3	10,7	2	11,1
Razem	40	100	28	100	18	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

12. Charakterystyka dominujących problemów społecznych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

Istotnym elementem diagnozy jest próba określenia, w jakim stopniu odnotowane w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcje i problemy społeczne dotyczyły mieszkańców Gminy Tuchów. Badanie porównawcze obejmowało lata 2018-2022. Struktura problemów społecznych w badanych latach została zamieszczona w poniższej tabeli.

Tabela 17. Powody udzielenia pomocy społecznej w Gminie Tuchów (2018, 2020 i 2022)

	2018 rok		2020		2022	
	l. rodzin	%	l. rodzin	%	l. rodzin	%
Ubóstwo	178	54,6	145	41,1	121	44,0
Bezdomność	3	0,9	4	1,1	3	1,1
Bezrobocie	97	29,8	66	18,8	59	21,5
Niepełnosprawność	152	46,6	136	38,6	107	38,9
Długotrwała lub ciężka choroba	165	50,6	150	42,6	117	42,5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	38	11,7	32	9,1	22	8,0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (ogółem)	37	11,4	21	6,0	14	5,1
w tym rodziny niepełne	26	8,0	16	4,6	10	3,6
w tym rodziny wielodzietne	6	10,4	3	0,9	4	1,5
Alkoholizm	26	8,0	7	2,0	10	3,6
Przemoc w rodzinie	6	1,8	6	1,7	0	0
Zdarzenie losowe	5	1,5	3	0,9	3	1,1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0,6	2	0,6	2	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się, lecz udział procentowy rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa pozostał nadal na wysokim poziomie i w 2022 r. stanowił główny powód udzielenia pomocy (44 %). Kolejnym problemem była długotrwała lub ciężka choroba (42,5 %), następnie niepełnosprawność (38,9 %), bezrobocie (21,5%), potrzeba ochrony macierzyństwa (8 %).

W zestawieniu do roku bazowego poza bezdomnością i trudnością w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w pozostałych przyczynach udzielanej pomocy odnotowano spadek udziału procentowego tych przyczyn w powodach udzielanej pomocy.

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”

O skali zagrożenia wykluczeniem społecznym świadczy także liczba dzieci i młodzieży oraz osób objętych w roku 2018 programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, oraz w latach 2019-2023 „Posiłek w szkole w domu”. Pomoc w ramach tychże programów skierowana jest w szczególności do: dzieci i młodzieży oraz osób starszych.

Ogólna liczba osób objętych programem w 2018 roku wynosiła 171 osób, w tym 27 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej i 148 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W roku monitorującym - 2022 - tutejszy Ośrodek objął pomocą 246 osób, w tym 13 dzieci w przedszkolach, 29 uczniów szkół podstawowych i średnich skorzystało z pomocy w formie posiłku w szkole oraz wypłacono 124 rodzinom, w których żyło 216 osób zasiłków celowych z przeznaczeniem na częściowe pokrycie kosztów zakupu posiłku lub produktów żywnościowych.

Tabela 18. Liczba osób objętych w Gminie Tuchów pomocą w formie wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2018 oraz programem „Posilek w szkole i w domu” w Gminie Tuchów w roku 2019-2022

Rok	Razem	dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pomoc w formie zasiłku celowego	
				l. osób	l. rodzin
2018	171	27	148	0	0
2019	306	29	124	198	116
2020	310	24	77	297	145
2021	242	15	37	215	119
2022	246	13	29	216	124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Karta Dużej Rodziny.

W ramach wsparcia dla rodzin i pomocy rodzinom wielodzietnym, przysługuje niezależnie od dochodu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dotyczy to także rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Karta przyznawana jest każdemu członkowi rodziny. Dochód rodziny nie jest kryterium przyznania Karty.

Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki. Jeśli w chwili składania wniosku rodzina nie ma na utrzymaniu co najmniej trojga dzieci spełniających wymienione wyżej warunki, Karta Dużej Rodziny będzie przysługiwała tylko rodzicom, którzy posiadali co najmniej troje dzieci.

Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta

przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

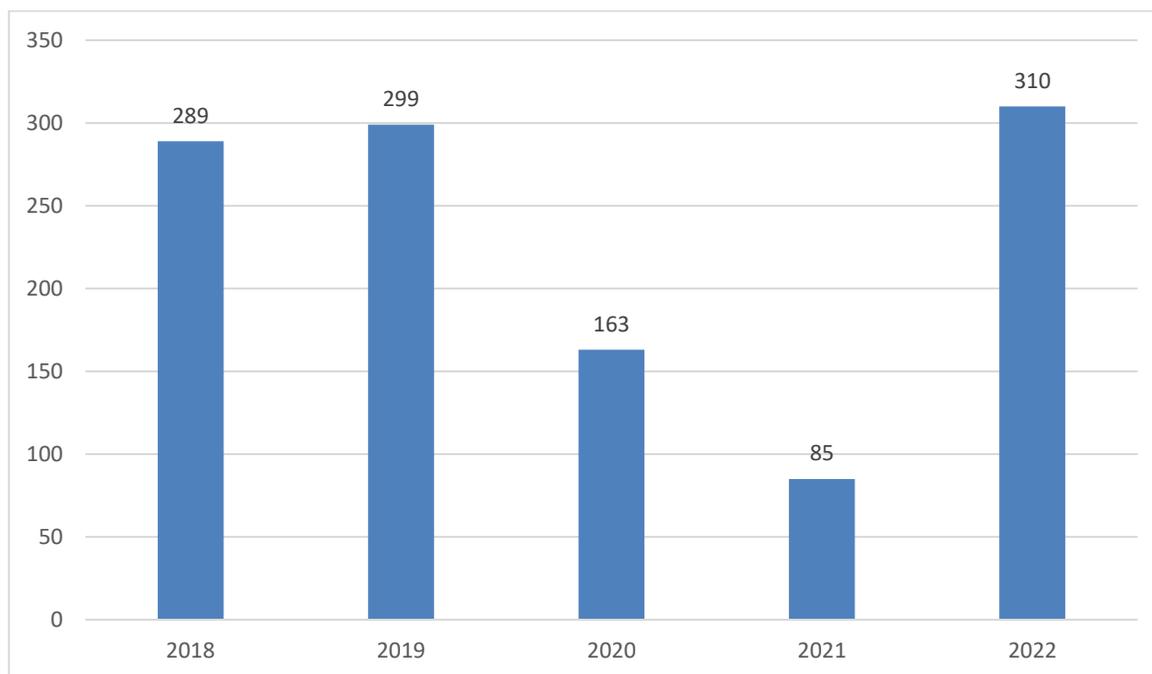
Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”.

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, który jest:

1. osobą posiadającą obywatelstwo polskie, mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcem mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3. mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1525), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Na terenie Gminy Tuchów w 2022 roku wydano 310 rodzinom łącznie 688 kart, w tym dla 533 rodziców/małżonków i 155 dzieci.

Wykres 5. Liczba rodzin które uzyskały Kartę Dużej Rodziny w Gminie Tuchów w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

13. Wskaźniki realizacji celów w 2022 roku

Wskaźniki realizacji CELU I - (C1) Zintegrowany system pomocy społecznej					
Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2022-2030
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej	Liczba bezrobotnych rodzin objętych pracą socjalną	56	59	11,7	504
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba podmiotów, z którymi zawarto porozumienie i/lub podpisano list intencyjny o współpracy	1	1	100	1
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem materialnym z tytułu ubóstwa oraz osób, które są zaliczane do grupy wykluczonych społecznie.	117	121	11,5	1053
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie.	Liczba rodzin, które zostały objęte pracą socjalną przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	243	183	8,4	2187
Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1	100	1
Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	Liczba osób objęta wsparciem punktu konsultacyjnego	18	65	40,1	162
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym.	Liczba osób z problemem alkoholowym i/lub z otoczenia osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono porady.	18	38	23,5	162
Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	Liczba skierowanych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	5	18	40,0	45

Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba osób zdiagnozowanych jako ofiary przemocy domowej, którym udzielono specjalistycznej pomocy np. psycholog, prawnik itp.	16	33	22,9	144
Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.	Liczba raportów z monitoringu i ewaluacji z programu	1	1	11,1	9
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	80	39	5,4	720
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Liczba spotkań z dorosłymi mieszkańcami w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	47	17	4,0	423
Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z sytemu zabezpieczenia społecznego	Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta wsparciem materialnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej.	68	46	7,5	612
Zacieśnianie współpracy z Domami Pomocy Społecznej	Liczba osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej	40	41	11,4	360
Zacieśnianie współpracy z Środowiskowymi Domami Samopomocy	Liczba listów intencyjnych i/lub porozumień w zakresie podejmowanej współpracy	1	1	100	1
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych terenu gminy.	Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi	21	18	9,5	189
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	Liczba raportów	1	0	0	9
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem OPS z tytułu niewydolności opiekuńczo - wychowawczej	15	14	10,1	139
Zapewnienie dostępności do sytemu świadczeń rodzinnych.	Liczba rodzin objęta wsparciem sytemu świadczeń rodzinnych.	598	511	9,5	5382
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.	Liczba osób objęta wsparciem specjalistów, np. asystenta rodziny, psychologa	19	9	5,3	171
Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej Programu Posiłków w szkole i w domu	Liczba osób (dzieci, młodzieży oraz osób starszych) objęta programem	242	246	11,3	2178

Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	Liczba raportów z monitoringu.	1	1	11,1	9
Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba raportów z monitoringu	1	1	11,1	9

Wskaźniki realizacji CELU II - (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny					
Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2022-2030
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowej, kulturalnej itp.	Liczba dzieci i młodzieży z terenu gminy uczestnicząca w zajęciach rozwijających zainteresowania i umiejętności	150	140	10,4	1350
Organizacja festynów rodzinnych	Liczba festynów rodzinnych	82	61	8,3	738
Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objętych systemem stypendialnym	148	208	15,7	1322
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny	Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Karty Dużej Rodziny	243	310	14,1	2187

Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2022-2030
Pełna dostępność do usług medycznych	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie podstawowej opieki medycznej	9	9	100	9
Zapewnienie dostępu mieszkańców gminy do leczenia specjalistycznego	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie specjalistycznej opieki medycznej	9	9	100	9

Wskaźniki realizacji CELU IV - (C4) Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022	Zrealizowana wartość wskaźnika w roku 2022 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2022-2030
Bank danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne.	Utworzenie bazy danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne	1	1	100	1
Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy.	Liczba raportów z monitoringu	1	1	100	1
Baza danych o stanie technicznym budynków i mieszkań, program remontów, adaptacji i wymiany zużytej zabudowy.	Utworzenie bazy danych o stanie technicznym budynków i mieszkań.	1	1	100	1
Utworzenie mieszkania chronionego.	Utworzenie mieszkania chronionego	1	1	100	1

Analiza osiągniętych w 2022 roku wartości wskaźników celów Strategii wykazała, że w ramach każdego celu strategicznego podejmowane były zaplanowane w Strategii kierunki i przedsięwzięcia zmierzające do realizacji celów zawartych w Strategii do roku 2030. Rok 2022 był pierwszym rokiem wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2022-2030. Z uzyskanych danych wynika, iż sytuacja społeczna gminy jest porównywalna do roku 2018 i 2020, nie zachodzą znaczące zmiany w zakresie występujących problemów społecznych. Dokładniejsza analiza możliwa będzie oraz zalecana do przeprowadzenia w kolejnych latach. Wobec powyższego zespół ds. monitoringu i ewaluacji Strategii za rok 2022 nie wnosi rekomendacji w zakresie modyfikacji lub uzupełnienia wskaźników, jak również aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuchów na lata 2022-2030.

14. Spis tabel i wykresów

Tabela 1.	Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022 ze względu na miejscowość zamieszkania	4
Tabela 2.	Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022, ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe	5
Tabela 3.	Liczba dzieci w przedszkolach, liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w latach 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 na terenie Gminy Tuchów	7
Tabela 4.	Wybrane rodzaje przestępstw na terenie Gminy Tuchów w roku 2022	9
Tabela 5.	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg płci, w roku 2018 i 2022	10
Tabela 6.	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wykształcenia, w roku 2018 i 2022	11
Tabela 7.	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wieku, w roku 2018 i 2022	11
Tabela 8.	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg czasu pozostawania bez pracy, w roku 2018 i 2022	12
Tabela 9.	Struktura niepełnosprawnych mieszkańców Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności w roku 2018 i 2022	13
Tabela 10.	Liczba osób niepełnosprawnych wg liczby symboli oraz stopnia niepełnosprawności, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w układzie miasto-wieś (dane za rok 2018 i 2022)	13
Tabela 11.	Liczba osób niepełnosprawnych (klienci PCPR), zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów, w podziale na miasto-wieś, wg symboli niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 roku życia, w roku 2018 i 2022	14
Tabela 12.	Liczba osób objętych pomocą grup roboczych, liczba powołanych grup roboczych i posiedzeń ZI w Gminie Tuchów w roku 2018 i 2022	15
Tabela 13.	Dane dotyczące Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022	16
Tabela 14.	Skład gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022	20
Tabela 15.	Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022	21
Tabela 16.	Liczba dzieci w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022	21

Tabela 17.	Powody udzielenia pomocy społecznej w Gminie Tuchów (w roku 2018, 2020 i 2022)	22
Tabela 18.	Liczba osób objętych w Gminie Tuchów pomocą w formie wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2018 oraz programem „Posiłek w szkole i w domu” w Gminie Tuchów w roku 2019-2022	23
Wykres 1.	Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2018 – 2022	3
Wykres 2.	Podstawowe rodzaje struktur ludności według płci i wieku	6
Wykres 3.	Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie Tuchów w latach 2018-2019	18
Wykres 4.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu Gminy Tuchów w roku 2018 i 2022	19
Wykres 5.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w Gminie Tuchów w roku 2018, 2020 i 2022	19
Wykres 6.	Liczba rodzin, które uzyskały Kartę Dużej Rodziny w Gminie Tuchów w latach 2018-2022	25

Uzasadnienie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2022-2030 przyjęta została przez Radę Miejską w Tuchowie uchwałą Nr XLII/389/2022 w dniu 30 marca 2022 roku.

Zgodnie z określonym w Strategii systemem jej wdrażania i oceny, Zespół do spraw realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych corocznie opracowuje monitoring i dokonuje oceny wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań, które pozwalają na sformułowanie wniosków oraz ewentualnych zaleceń realizacyjnych i przedstawia swoją ocenę Burmistrzowi i Radzie.

Zespół do spraw realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dokonując oceny stopnia wdrażania poszczególnych celów za rok 2022, który jest pierwszym rokiem przyjętej strategii rekomenduje przyjęcie sprawozdania z realizacji nie wnioskując o zmianę kierunków.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, iż cele i zadania określone w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2022-2030 były realizowane prawidłowo w roku 2022, podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.